

روابط کمپانی هند شرقی انگلیس و ایران چگونه رقم خورد؟

۱۷ اسفند ۱۴۰۲ ساعت ۱۱:۵۴

در سال ۱۶۱۴ یکی از بازرگانان کمپانی هند شرقی به نام ریچارد استیل هنگام عبور از ایران متوجه شد که به علت سردی هوا در شمال ایران بازار مناسبی برای پارچه‌های انگلیسی و به خصوص ماهوت وجود دارد.

توجه شرکت هند شرقی انگلیس به ایران تصادفی نبود؛ بلکه این شرکت پیش از آن متوجه منافع سرشار خود در ایران شده بود. ایران علاوه بر آنکه از منابع بسیار خوبی برخوردار بود؛ بازار خوبی برای کالاهای استعمارگران نیز بود:

«در سال ۱۶۱۴ یکی از بازرگانان کمپانی هند شرقی به نام ریچارد استیل هنگام عبور از ایران متوجه شد که به علت سردی هوا در شمال ایران بازار مناسبی برای پارچه‌های انگلیسی و به خصوص ماهوت وجود دارد. ورود بیش از اندازه این پارچه‌ها به هندوستان باعث اشباع بازار هند شده بود و شرکت به دنبال بازار تازه‌ای می‌گشت. ابتدا دو تن از کارمندان شرکت به نامه‌ای ریچارد استیل و جان کروتر به ایران آمدند و با کمک برادران شرلی که در دربار شاه عباس نفوذ داشتند موفق شدند اجازه تجارت در ایران را کسب کنند و سپس سال بعد (۱۶۱۶) ادوارد کنوک با سه کشتی حامل پارچه‌های انگلیسی وارد بندر جاسک شد. شاه عباس که انحصار تجارت ابریشم را در دست داشت، به دنبال مشتریان بزرگ می‌گشت. به زودی شرکت هند شرقی را طرف معامله مناسبی یافت و باب تجارت را با آنان گشود انحصار تجارت ابریشم را طی قراردادی به آنان واگذار کرد. گرچه این امر ابتدا با مخالفت تجار ایرانی روبرو شد و ظاهراً تجار داخلی به خصوص آرامنه توانستند در برابر آن مقاومت کنند و آن را بی اثر سازند؛ اما چون شاه عباس برای بیرون راندن پرتقالی‌ها از هرمز به نیروی دریایی کمپانی احتیاج داشت مجدداً امتیاز آن را تأیید کرد و به آنان اجازه داد که در بندر عباس یک نمایندگی تأسیس کنند.»

منبع: علیرضا ثقفی خراسانی، سیر تحولات استعمار در ایران، مشهد، نشر نیکا، ۱۳۷۵، ص ۷۹

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۴۹۵۳۸/روابط-کمپانی-هند-شرقی-انگلیس-ایران-چگونه-رقم-خورد>